πολιτιστική
αναζήτηση

ΤΕΥΧΟΣ 91 ΧΕΙΜΩΝΑΣ 2019-2020

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΤΕ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ

Απόκριες στη Σαμοθράκη

ΣΕΛ. 4

ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

Οι προσφυγικές πολυ-κατοικίες της Λεωφόρου Αλεξάνδρας

ΣΕΛ. 10

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ

Ψηφιακή Οικονομία, Μισθωτή Εργασία και Κοινωνικός Μετασχηματισμός

ΣΕΛ. 6

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

3 EDITORIAL
Μπροστά στη νεα δεκαετία

4 ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΑ
Απόκριες στη Σαμοθράκη

6 ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ
Ψηφιακή Οικονομία, Μισθωτή Εργασία και Κοινωνικός Μετασχηματισμός

9 ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΑ
Οι μποέμ και η ζωή τους

10 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
Οι προσφυγικές πολυ-κατοικίες της Λεωφόρου Αλεξάνδρας
«Χρονοτριβή & Αντιφάσεις»

12 ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
Μεταξωτοί άνθρωποι

14 ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ
Ο Βαγγέλης Προβιάς συγγραφέας και δάσκαλος, δίνει απρόβλεπτες απαντήσεις σε απρόβλεπτες ερωτήσεις

16 ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ
Τα φωτισμένα πρόσωπα

18 ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ
«Πόσα πραγματικά χρειαζόμαστε; - Η αγάπη για το χρήμα και το όνειρο της καλής ζωής»

20 ΧΙΟΥΜΟΡ/ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Πατώντας το νούμερο της κάθε σελίδας δεξιά και αριστερά στις άκρες των σελίδων, ξεφυλίζετε το περιοδικό.
- Πατώντας τον αριθμό των σελίδων στα περιεχομένα μπορείτε να μεταφερθείτε κατευθείαν στο θέμα.
- Όπου ο κέρσορας γίνεται βρισκεστε σε ενεργό link.

πολιτιστική αναζήτηση
ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΤΕ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΑΤΕ-ΠΕΙΡΑΙΩΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ
Γιάννης Καζάκος
e-mail: ykazakos@gmail.com
Κάνιγγος 23, Τ.Κ. 106 77, Αθήνα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ
Γιάννης Καζάκος
Τζένη Λιαρομάτη
Πάρης Παρασκευόπουλος
Μάρα Χαντζάκου

ΣΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΑΥΤΟ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ
Μαρία Βερβέρη – Κράουζε
Γρηγόρης Γεωργίου
Γιάννης Καζάκος
Μαρία Μαυρικάκη
Βίκυ Παβαγιωτοπούλου
Νίκος Σαραντάκος
Κώστας Σώκος
Γιάννης Τόλιος
Μάρα Χαντζάκου

ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΗΣ
Μαρία Πετροπούλου

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ ΕΞΩΦΥΛΛΟΥ
Γιάννης Δρακάκης
Γλυπτό στο Μοντρέ της Ελβετίας

IMAGE BANK
www.shutterstock.com

- Επιτρέπεται η αναδημοσίευση άρθρων ή άλλων κειμένων με απλή αναφορά στην πηγή (συγγραφέα και Πολιτιστική Αναζήτηση).

- Δημοσιεύσεις, πληροφορίες και αλληλογραφία στην «ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΖΗΤΗΣΗ», Κάνιγγος 23, Τ.Κ. 106 77, Αθήνα.
- Οι απόψεις των συνεργατών δεν εκφράζουν κατ' ανάγκη και την άποψη του περιοδικού.
- Παρακαλούμε τα κείμενα που αποστέλλονται στο περιοδικό να είναι σε ηλεκτρονική μορφή (Word) και να μην υπερβαίνουν τις 600 λέξεις. Τυχόν φωτογραφίες σε αρχεία jpg, σε υψηλή ανάλυση 300 dpi, να αποστέλλονται σε ξεχωριστό αρχείο και όχι εικόνες ενσωματωμένες σε κείμενο.
- Το περιοδικό διανέμεται στα μέλη του ΠΟΚΕΑΤΕΠ δωρεάν.

ΕΤΗΣΙΕΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ
Ιδιώτες: 24 Ευρώ
Νομικά Πρόσωπα: 24 ευρώ
Φοιτητές και μαθητές: 6 ευρώ

Μπροστά στη νεα δεκαετία

Ξεκινώντας τούτη τη νέα χρονιά θέλουμε πρώτα απ' όλα να σας ευχηθούμε υγεία και χαρά, προσωπική και οικογενειακή, και το 2020 να σημάνει για όλους μας το ξεκίνημα μιας δεκαετίας καλύτερης από την προηγούμενη με όποιο νόημα θα ήθελε να της δώσει ο καθένας μας.

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΖΑΚΟΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ ΠΟΚΕΑΤΕΠ

Το ΠΟΚΕΑΤΕΠ, το πολιτιστικό μας σπίτι, συνεχίζει την πορεία του με αμείωτη ορμή, κόντρα σε δυσκολίες και εμπόδια. Προσπαθούμε πάντα να σας προσφέρουμε πολιτιστικές επιλογές που θα δίνουν ουσιαστική ψυχαγωγία, πνευματική εγρήγορση, νέες γνώσεις, χαρά και ικανοποίηση. Και μας λυπεί αφάνταστα που δεν μπορούμε με τις δράσεις αυτές να αγκαλιάσουμε το σύνολο των μελών. Θεωρήστε ότι τούτο το περιοδικό αποτελεί και μια ελάχιστη πολιτιστική προσφορά σε εκείνα τα μέλη που δεν ζουν σε Αθήνα και Θεσσαλονίκη (όπου και διοργανώνονται οι πολλές δράσεις μας) και εκ των πραγμάτων δεν είναι σε θέση να συμμετέχουν και να απολαμβάνουν τα αγαθά αυτά.

Ελπίζουμε η κατάσταση των οικονομικών μας να επιτρέψει την αύξηση των σελίδων της Πολιτιστικής Αναζήτησης ώστε να δίνεται σε περισσότερα μέλη η ευκαιρία να επικοινωνούν με όλους μας παρουσιάζοντας τις σκέψεις και τις απόψεις τους για θέματα ζωής και πολιτισμού. Ξέρουμε ότι ανάμεσά μας κρύβονται πολλοί άνθρωποι με λογοτεχνικές και επιστημονικές ικανότητες και ταλέντα που δεν έχουν την ευκαιρία να τις δημοσιοποιήσουν. Θα ήταν μεγάλη χαρά για μας να επικοινωνήσουν μαζί μας, να μας στείλουν δείγματα της δουλειάς τους και να γίνουν συνδημιουργοί του περιοδικού μας.

Σας περιμένουμε. Μαζί μπορούμε να γίνουμε μεγαλύτεροι και καλύτεροι!

Να είστε όλες και όλοι καλά!

Απόκριες στη Σαμοθράκη

Χρυσοκλωστές οι θύμησές μου, με υφάδι τη νοσταλγία υφαίνουν ένα απέραντο τάπητα αναμνήσεων. Αυτές επιθυμώ να τις μοιραστώ μαζί σας. Το καράβι της μνήμης άνοιξε πανιά.. Σαλπάρουμε για την Σαμοθράκη!

ΓΡΑΦΕΙ Η ΜΑΡΙΑ ΒΕΡΒΕΡΗ-ΚΡΑΟΥΖΕ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ ΑΤΕ, ΛΑΟΓΡΑΦΟΣ

Εδώ κι πολλά χρόνια, οι Απόκριες στο νησί είχαν πατριωτικό χαρακτήρα. Τα παιδιά μαζεύονταν γύρω από τη μάνα τους που τα έντυνε τσολιάδες και Σουλιώτισσες και τους έδινε την Ελληνική Σημαία να την κρατούν ψηλά! Οι δάσκαλοι και οι γονείς μετέδιδαν στα παιδιά τον αγνό πατριωτισμό τους και κείνα τον μετέφεραν στα παιχνίδια τους και όπου αλλού η φαντασία τους υπαγόρευε. Οι οικογένειες είχαν πολλά παιδιά, συχνά πάνω από έντεκα ώστε να θεωρούνται πολύτεκνοι!.

Η νησιώτικη κοινωνία όσο μικρή και αποκομμένη ήταν απ΄ τον υπόλοιπο κόσμο, τόσο ενωμένοι ήταν οι άνθρωποί της. Την γειτόνισσα την αποκαλούσαν θεία. Έτσι την ένοιωθαν. Τα γειτονόπουλα ήταν σαν αδέρφια. Φιλίες αδερφικές που σώζονταν για πολλά χρόνια.

Τις χαρές, τις δυσκολίες, τους προβληματισμούς τους οι άνθρωποι τις μοιράζονταν και εύρισκαν λύσεις. Τις απόκριες όμως τα παραμέριζαν όλα και διασκέδαζαν όλοι μαζί. Μικροί μεγάλοι. Σχηματίζονταν σε ομάδες που ταίριαζαν ηλικιακά και γίνονταν «μούτσιν΄(οι)» (μασκαράδες). Τα σπίτια όλων ήταν ανοιχτά, για τους «μούτσινους».

Η ΝΗΣΙΩΤΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ ΟΣΟ ΜΙΚΡΗ ΚΑΙ ΑΠΟΚΟΜΜΕΝΗ ΗΤΑΝ ΑΠΟ ΤΟΝ ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΟΣΜΟ, ΤΟΣΟ ΕΝΩΜΕΝΟΙ ΗΤΑΝ ΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΤΗΣ

Την τυρινή τα σπίτια είχαν ιδιαίτερη μυρωδιά η οποία έρχονταν από το τζάκι όπου ψήνονταν η τυρινόπιτα (ανθοτυρόπιτα)! Η νοστιμάδα της «ταίρι δεν είχε»!

Ο δυόσμος της γλάστρας άντεχε στο κρύο του χειμώνα και οι νοικοκυρές τις μέρες της τυρινής μαγείρευαν «μακαρόνες» (χυλοπίτες) με δυόσμο και ξερό ανθότυρο ή κεφαλοτύρι. Γλυκειά νοσταλγία και η «ζμαρουπατού» (κολοκυθόπιτα) με μέλι, καρύδια και κανέλα. Όπως και οι λουκουμάδες, βουτηγμένοι στο μέλι με τα καρύδια.

Πώς να μεταφερθούν στο σήμερα αυτές οι μυρωδιές και οι γεύσεις!! Τι μοσχοβολιτάδες!! Πώς; Το μόνο που μπορεί να περιγράψει κανείς είναι το γιορτινό ευδιάθετο κλίμα αυτών των ημερών. Η φαντασία και το μεράκι της γυναίκας-μάνας έφτιαχνε για τα παιδιά της, για τον άνδρα της και για τον εαυτό της τα κουστούμια του καρναβαλιού από τα υλικά που υπήρχαν στο σπίτι της. Έντυναν τα μικρά παιδιά τσολιάδες, γέρους με μπαστουνάκια, μάνες, νοσοκόμες, γριές και νύφες. Οι μάνες τα πήγαιναν στα σπίτια των συγγενών, στη νονά, στους παππούδες και στις γιαγιάδες.

Η ανοιξιάτικη φύση και οι άνθρωποι γιόρταζαν! Από παντού ακούγονταν τρα-

γούδια και γέλια. Όπου ακούγονταν ήχοι μαντολίνου καταλάβαιναν πως ήταν γυναικεία ομάδα. Και όπου ακούγονταν οι νότες του βιολιού ήταν ομάδα ανδρών. Οι μεγάλοι άνδρες ντύνονταν γυναίκες. Προκαλούσαν γέλιο οι άγαρμπες κινήσεις τους. Χοροπηδούσαν, τραγουδούσαν πηδούσαν από πεζούλια, έκαναν διάφορα σκέρτσα και γκριμάτσες που δεν ταίριαζε στη γυναικεία αμφίεσή τους. Στην ομάδα αυτή ήταν και οι γυναίκες τους. Εκείνες ήταν ντυμένες άνδρες. Η λικνιστή, σκερτσόζικη και σιγανή περπατησιά τους έδινε δικαιώματα αθώων αστεϊσμών και πειραγμάτων. Μιλούσαν όπως ήταν φυσικό γυναικεία, τραγουδούσαν μελωδικά και προσπαθούσαν να προκαλούν την ζήλεια στο ταίρι τους. Οι ωραιότερες αυτοσχέδιες κωμωδίες παίζονταν αυτές τις μέρες στους δρόμους, αλλά και στα σπίτια όπου πήγαιναν.

Υπήρχαν και οι ομάδες των εφήβων. Οι αστεϊσμοί τους ήταν πετυχημένοι και η μεταμφίεση τους επίσης όμορφη. Οι ομάδες τους αποτελούνταν από αγόρια και κορίτσια. Αδέρφια, ξαδέρφια και γειτονόπουλα. Το κάθε αγόρι κρατούσε ένα «γκτούρ» (ειδικό κεχαγιάδικο ραβδί) κι όταν πήγαιναν στα σπίτια χοροπηδούσαν χτυπώντας τα ραβδιά τους στο ξύλινο πάτωμα και σαν ξεκούρδιστα όργανα τραγουδούσαν το γνωστό «για σύκα για καρύδια για θα σπάσουμ΄ τα σανίδια» (να μας δώσετε σύκα ή καρύδια, αλλιώς θα σπάσουμε τα σανίδια του πατώματος). Οι νοικοκυράδες είχαν έτοιμα τα ξερά σύκα και τα καρύδια και τους φίλευαν. Έφευγε η μια ομάδα κι αμέσως πήγαινε η άλλη.

Αυτά όλα γίνονταν τα βράδια και γύρω στα μεσάνυχτα κατέληγαν όλοι στα κεντρικά καφενεία που από το «σύθιλο» (σούρουπο) έπαιζαν οι «διολατσίδες» (οργανοπαίχτες). Έμπαιναν όλοι στο χορό και χόρευαν ασταμάτητα ως το πρωί. Αυτός που «έσερνε» (έμπαινε) πρώτος στο χορό μπαξίσωνε τα όργανα. Μπαξίσωνε κι όταν καλούσε κάποια γυναίκα να σύρει πρώτη στο χορό. Έπιναν Σαμοθρακίτικο κρασί και χόρευαν το γιάρ-γιάρ, τον αμουλαρτό και τον σταυρωτό. Τα αποκριάτικα γλέντια έφερναν κοντά τους νέους και στη συνέχεια, την «Πασχαλιά με τα κόκκινα τ΄ αυγά», έρχονταν και τ' αρραβωνιάσματα...!

Στις μέρες μας, τα ωραία αυτά έθιμα σιγά-σιγά ξεχνιούνται. Σπάνια τα βλέπει πια κανείς και βέβαια δεν έχουν τον αυθόρμητο και γενικευμένο χαρακτήρα που είχαν κάποτε. Δεν είναι πλέον συστατικό στοιχείο της ζωής των ανθρώπων αλλά μόνο μια ευκαιριακή, «τουριστική» θα έλεγε κανείς εκδήλωση αν και όταν κάποιος σύλλογος αποφασίσει να αναβιώσει το έθιμο. ●

ΣΗΜ.: Οι φωτογραφίες είναι ευγενική παραχώρηση του blog http://samothrakitika.blogspot.com.

Η ΦΑΝΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΜΕΡΑΚΙ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ-ΜΑΝΑΣ ΕΦΤΙΑΧΝΕ ΓΙΑ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΤΗΣ, ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΝΔΡΑ ΤΗΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΑΥΤΟ ΤΗΣ ΤΑ ΚΟΥΣΤΟΥΜΙΑ ΤΟΥ ΚΑΡΝΑΒΑΛΙΟΥ ΑΠΟ ΤΑ ΥΛΙΚΑ ΠΟΥ ΥΠΗΡΧΑΝ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΤΗΣ

ΧΟΡΟΙ

Γιαρ- γιαρ
Τοπικός γρήγορος χορός επιδεικτικός, χαρακτηριστικό του ο διπλός συρτός βηματισμός.

Αμουλαρτός
Σήμερα μεικτός αντικριστός χορός ενώ παλιά χορευόταν μόνο από άνδρες σε δημόσιο χώρο και μόνο από γυναίκες σε ιδιωτικές κλειστές συναθροίσεις.

Σταυρωτός
Πήρε το όνομα του από το σταυρωτό πλέξιμο των χεριών. Μεικτός χορός όπου χορεύεται με τραγούδι ή συνοδεία οργάνων.

Ψηφιακή Οικονομία, Μισθωτή Εργασία και Κοινωνικός Μετασχηματισμός

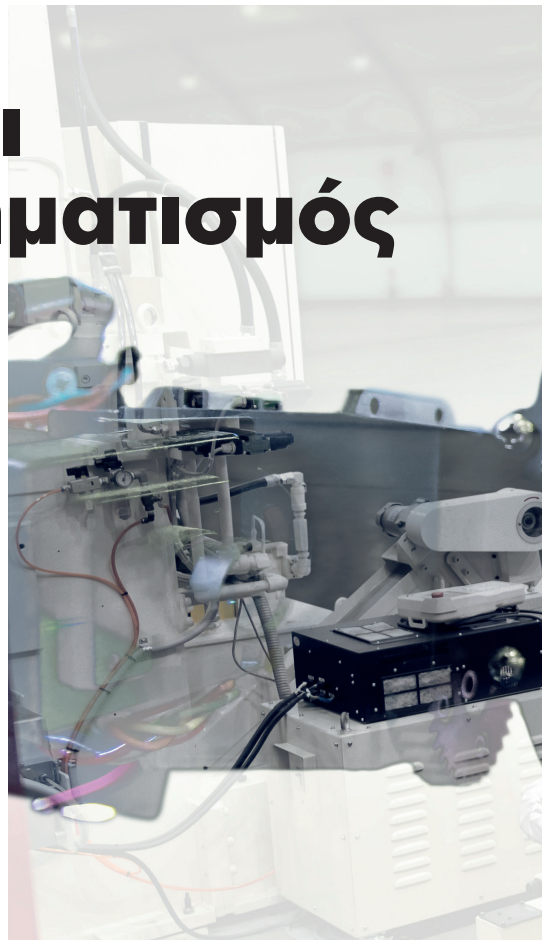

Στην πορεία της ανθρώπινης ιστορίας, οι τεχνολογικές εξελίξεις έχουν παίξει αποφασιστικό ρόλο στην ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων (εργασίας και μέσων παραγωγής), επηρεάζοντας άμεσα και τις αλλαγές στις σχέσεις παραγωγής και κίνησης των κοινωνιών σε ανώτερα επίπεδα κοινωνικοοικονομικής οργάνωσης.

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΤΟΛΙΟΣ
ΔΡ. ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΠΡΩΗΝ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΑΤΕ

Ειδικότερα στην εποχή του καπιταλισμού, οι λεγόμενες «τεχνολογικές επαναστάσεις» έχουν οδηγήσει εκτός από τη μεγάλη ανάπτυξη των παραγωγικών δυνάμεων της κοινωνίας και στην αύξηση του πλούτου, αλλά ταυτόχρονα και στην αυξανόμενη ανισότητα στην κατανομή του σε όφελος κυρίως των πολιτικών και οικονομικών ελίτ.

ΟΙ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ «ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΕΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΕΙΣ»

Ο καπιταλισμός έχει ως τώρα καταγράψει τέσσερεις διακριτές βαθμίδες τεχνολογικών αλλαγών. Η επονομαζόμενη και **«1η βιομηχανική επανάσταση»,** έχοντας ως βασική κινητήρια δύναμη τον ατμό, οδήγησε στη μεγάλη μηχανοποιημένη παραγωγή σε εργοστασιακές μονάδες με απασχόληση χιλιάδων μισθωτών και κύριο σκοπό της παραγωγής τη μεγιστοποίηση κερδών με την εκμετάλλευση των εργατών και μοχλό τον «ελεύθερο ανταγωνισμό» μεταξύ καπιταλιστικών επιχειρήσεων.

Η **«2η βιομηχανική επανάσταση»**, έχοντας ως βασική κινητήρια δύναμη την ηλεκτρική ενέργεια και ως μοντέλο οργάνωσης της παραγωγής και εργασίας το σύστημα «φορντ-τέϋλορ», καθώς και την εντατική συγκέντρωση και συγκεντροποίηση παραγωγής και κεφαλαίου, τη δημιουργία μονοπωλιακών ενώσεων και την εφαρμογή συστήματος κρατικο-μονοπωλιακής ρύθμισης της οικονομίας, έδωσε μεγάλη ώθηση στην ανάπτυξη της παραγωγής, αλλά και στην ανισοκατανομή εισοδήματος και πλούτου.

Η **«3η βιομηχανική επανάσταση»** (τεχνολογίες επικοινωνιών, πληροφορικής και ηλεκτρονικής αυτοματοποίησης), συνοδευόμενη από τη νεοφιλελεύθερη πολιτική της «απορρύθμισης» και της «κοινωνικής ρεβάνς» (συρρίκνωση μισθών και κοινωνικών παροχών, ευελιξία εργασιακών σχέσεων, ιδιωτικοποίηση δημόσιων αγαθών κά) οδήγησε σε αύξηση της κερδοφορίας και της παραγωγικότητας της εργασίας και σε περαιτέρω ένταση της άνισης κατανομής των εισοδημάτων και του πλούτου.

Τα συμπεράσματα που προκύπτουν από τις τρεις «βιομηχανικές ή τεχνολογικές επαναστάσεις» είναι συνοπτικά τα εξής:

- ***Πρώτον,*** οι τεχνολογικές εξελίξεις και οι σχετικές αλλαγές στην οργάνωση των «παραγωγικών δυνάμεων» δεν μεταμόρφωσαν την «ψυχή» του καπι-

ταλισμού, δηλ. τις κυρίαρχες σχέσεις παραγωγής. Η διαδικασία αναπαραγωγής τους ήταν ταυτόχρονα και διαδικασία αναπαραγωγής των κύριων τάξεων της αστικής κοινωνίας (καπιταλιστές και εργάτες) και των συνακόλουθων αντιθέσεων τους.

- ***Δεύτερον,*** μέσω της εκμετάλλευσης των μισθωτών εργατών από τους καπιταλιστές και την άνιση κατανομή της νεο-παραγόμενης αξίας, συντελείται μια υπερ-συγκέντρωση εισοδήματος και πλούτου σε όλο και λιγότερα χέρια. Χαρακτηριστικά, το 2017 το 1% του παγκόσμιου πληθυσμού (με περιουσία πάνω από $ 1 εκατομμύριο), κατείχε το 50,1% του παγκόσμιου πλούτου, σε σύγκριση με το 45,5% που κατείχε στις αρχές του 2000 !!

Συνολικά, οι προηγούμενες βιομηχανικές επαναστάσεις και ειδικά η τρίτη, έδειξαν ότι από την αύξηση της παραγωγικότητας της εργασίας, ωφελημένοι ήταν κυρίως οι μεγαλομέτοχοι εταιριών, τα λεγόμενα «golden boys» και η χρηματιστική ολιγαρχία, ενώ η αυξανόμενη ανεργία και η συρρίκνωση της αγοραστικής δύναμης των μισθών, ήταν η «ανταμοιβή» για τους εργαζόμενους.

ΨΗΦΙΑΚΕΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ ΚΑΙ ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΗ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΠΟΙΗΣΗ

Η τρέχουσα **«4η βιομηχανική επανάσταση»** βασίζεται στην ανάπτυξη της «ρομποτικής», της «τεχνητής νοημοσύνης», της «γονιδιωματικής», του «κυβερνοχώρου», του «διαδικτύου πραγμάτων», «ανάλυσης των μεγάλων δεδομένων», των «δικτύων επικοινωνίας 5G», της «έξυπνης γεωργίας», κά. Κάθε μία από αυτές τις «βιομηχανίες του μέλλοντος», δημιουργεί ευκαιρίες, αλλά ταυτόχρονα συνεπάγεται κινδύνους, ιδίως στον τομέα της απασχόλησης, των μισθών, της διεύρυνσης των κοινωνικών και περιφερειακών ανισοτήτων, της ασφάλειας, της προστασίας των «προσωπικών δεδομένων», των δημοκρατικών δικαιωμάτων, κά.

Ειδικότερα, η πρόοδος της «ρομποτικής» και της «τεχνητής νοημοσύνης», προβλέπεται να επηρεάσει πολλές θέσεις εργασίας και επαγγέλματα (χειρωνακτικά εργαζόμενους στη βιομηχανία, τις κατασκευές, την εξόρυξη, τη γεωργία, τους υπαλλήλους διοίκησης, το προσωπικό στα καταστήματα λιανικής πώλησης, τους λογιστές, τους οδηγούς σε διάφορα μέσα

μεταφοράς, τις τηλεφωνικές πωλήσεις, τα φορολογικά γραφεία, τους αναλυτές δεδομένων κ.λπ.). Από την άλλη πλευρά, θα αυξηθούν οι θέσεις εργασίας που απαιτούν υψηλή ειδίκευση, δημιουργικότητα, ομαδική εργασία, πρωτοβουλία, κοινωνικές επαφές κ.λπ.

Εκτιμάται ότι σε 15 ανεπτυγμένες χώρες, ο «αυτοματισμός» σε διάφορους τομείς εργασίας θα οδηγήσει σε απώλεια 7,1 εκατομμυρίων θέσεων εργασίας έως το 2020, ενώ θα δημιουργηθούν 2,1 εκατομμύρια νέες θέσεις υψηλής ειδίκευσης. Όσον αφορά τη συμμετοχή των ρομπότ στην παγκόσμια βιομηχανική παραγωγή, θα αυξηθεί από 10% το 2015 σε 45% το 2025.

Το κρίσιμο πρόβλημα με τις ψηφιακές τεχνολογίες έγκειται στο γεγονός ότι η ανάπτυξή τους, πραγματοποιείται στο πλαίσιο της λεγόμενης «ελεύθερης αγοράς» και της νεοφιλελεύθερης παγκοσμιοποίησης και ότι τα πλεονεκτήματά τους ωφελούν κυρίως τους κατόχους μεγάλων εταιριών (ψηφιακά μονοπώλια, πολυεθνικές επιχειρήσεις) και πολύ λιγότερο τους εργαζόμενους.

Χαρακτηριστικό είναι ότι η απελευθέρωση των αγορών και η ταχεία συγκέντρωση εργασιών και κεφαλαίου, οδήγησαν στη δημιουργία μεγάλων πολεθνικών μονοπωλίων ψηφιακών τεχνολογιών (Apple, Microsoft, Facebook, Google, Amazon, Alibaba, Huawei, κά), τα οποία αποκομίζουν υψηλά κέρδη (οι 5 πρώτες αύξησαν τα κέρδη τους, από 193 δισ. δολ. το 2010, σε 648 δισ. δολάρια το 2017). Η δεσπόζουσα θέση μερικών μεγάλων πολυεθνικών εταιρειών έχει αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική, κοινωνική, πολιτική ζωή και στις διεθνείς σχέσεις. Η έλλειψη ελέγχου δίνει τη δυνατότητα χειραγώγησης της «κοινής γνώμης», παραβίασης των «προσωπικών δεδομένων», ένταξης των γεωπολιτικών αντιπαραθέσεων (εμπορικοί πόλεμοι, οικονομικές κυρώσεις), επιθέσεις στον κυβερνοχώρο, στρατιωτικοποίηση ψηφιακών τεχνολογιών κά.

Η ΔΕΣΠΟΖΟΥΣΑ ΘΕΣΗ ΜΕΡΙΚΩΝ ΜΕΓΑΛΩΝ ΠΟΛΥΕΘΝΙΚΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΕΧΕΙ ΑΡΝΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΖΩΗ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

Εκτός αυτού, στις συνθήκες του νεοφιλελεύθερου καπιταλισμού, οι ψηφιακές τεχνολογίες οδηγούν σε ακραίες μορφές ελαστικοποίησης των εργασιακών σχέσεων, σε αύξηση της μερικής απασχόλησης και εντατικοποίηση της εκμετάλλευσης της εργατικής τάξης. Ειδικά το μοντέλο της «μερικής απασχόλησης» (mini-jobs), τείνει βήμα-βήμα να γίνει «κανονικότητα» στις ανεπτυγμένες χώρες. Οι νέες μορφές απασχόλησης φέρνουν στο προσκήνιο μια γενιά εργαζομένων που κερδίζουν 100 € το μήνα απασχολούμενοι συνολικά 4-8 ημέρες, ενώ ένα αυξανόμενο ποσοστό κερδίζει 400 € το μήνα, χωρίς ουσιαστικά να έχει συνδικαλιστικά δικαιώματα.

Μια τέτοια εξέλιξη δεν δίνει καμιά προοπτική, ούτε στους εργαζόμενους ούτε τελικά και το ίδιο το καπιταλιστικό σύστημα. Η αύξηση του συνολικού κοινωνικού προϊόντος και η αυξανόμενη δυσκολία ρευστοποίησης του, λόγω συρρίκνωσης της αγοραστικής δύναμης των εργαζομένων ως καταναλωτών, θέτει ερωτήματα για τη βιωσιμότητα του συστήματος. Φυσικά, αυτή η αντίφαση δεν θα οδηγήσει σε αυτόματη κατάρρευση του. Ωστόσο θα εντείνει τη βασική του αντίφαση, μεταξύ του κοινωνικού χαρακτήρα της παραγωγής και της ιδιωτικο-καπιταλιστικής μορφής ιδιοποίησης των αποτελεσμάτων της. Αυτό καθιστά αντικειμενικά πιο επείγουσα την ανάγκη να ξεπεραστούν οι κυρίαρχες νεοφιλελεύθερες καπιταλιστικές σχέσεις, προς μια νέα προοδευτική - από ιστορική άποψη - οικονομική και κοινωνική μετακαπιταλιστική συγκρότηση. Τα πολύμορφα κινήματα αντίστασης σε όλες τις χώρες και το ζωτικό αίτημα ενός ελπιδοφόρου μέλλοντος, δείχνουν το δρόμο προς το «ιστορικά αναγκαίο».

Οι μποέμ και η ζωή τους

Στα γαλλικά, Bohème είναι ο Βοημός, ο καταγόμενος από τη Βοημία, περιοχή της σημερινής Τσεχίας. Ωστόσο, από το πρώτο μισό του 15ου αιώνα ο όρος χρησιμοποιήθηκε επίσης για τους Τσιγγάνους, τους Ρομά, οι οποίοι κακώς θεωρήθηκαν ότι κατάγονται από εκεί, πιθανώς επειδή εμφανίστηκαν στην Δυτική Ευρώπη ερχόμενοι από τη Βοημία. Στους επόμενους αιώνες, η σημασία του όρου διευρύνεται και φτάνει να σημαίνει κάθε άτομο που ζει ζωή έξω από κανόνες.

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΝΙΚΟΣ ΣΑΡΑΝΤΑΚΟΣ
ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ, ΜΕΤΑΦΡΑΣΤΗΣ

Γύρω στο 1830, εμφανίζεται μια ειδικότερη σημασία: bohème είναι πια ο φτωχός νέος καλλιτέχνης ή διανοούμενος, που ζει χωρίς σταθερούς πόρους και έξω από τα πλαίσια της κοινωνίας. Τότε, το 1849, εμφανίζεται και ο Ερρίκος Μυρζέ (Henri Murger) με το βιβλίο του «Σκηνές μποέμικης ζωής» (Scènes de la vie bohème), που συμβάλλει στη διεθνοποίηση του όρου. Το βιβλίο παρουσιάζει σκηνές από τη ζωή των μποέμ στο Παρίσι και ουσιαστικά πρόκειται για το βιβλίο που ευθύνεται, άμεσα και έμμεσα, για την πλατιά διάδοση της λέξης σε πολλές γλώσσες. Στα ελληνικά η λέξη γίνεται διάσημη με τη μετάφραση του Ροΐδη το 1893.

Ο δημοσιογράφος Μήτσος Χατζόπουλος, αδελφός του Κώστα, υιοθετεί το ψευδώνυμο «μποέμ», ενώ πολλά είναι τα ρεμπέτικα που υμνούν τη ζωή του μποέμη ή της μποέμισσας -πιο γνωστό αυτό του Σέμση, που το τραγουδούν ο Στράτος και ο Στελλάκης. Θα τολμήσω να πω ότι στη λογοτεχνία τυπικός μποέμ δεν ήταν μόνο ή τόσο ο Τεύκρος Ανθίας, όσο ο Γιώργος Κοτζιούλας, που ειδικά προπολεμικά έζησε ζωή φτωχού διανοούμενου -και έγραψε και ποίημα με τίτλο Μποέμ που μάλιστα μελοποιήθηκε μετά τον θάνατό του και βραβεύτηκε στο Φεστιβάλ Θεσσαλονίκης.

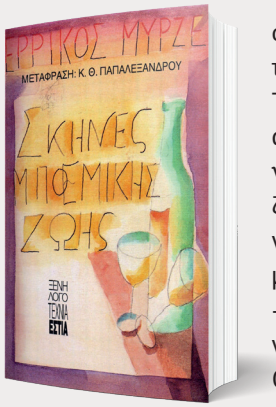

Ο Ερρίκος Μυρζέ ήταν μποέμ και έγραψε τις περιπέτειες τις δικές του και των φίλων του. Οι μποέμ του βιβλίου δεν έχουν σταθερούς πόρους. Βιοπορίζονται από ιδιαίτερα μαθήματα, από συνεργασίες με έντυπα, από ευκαιριακές συναυλίες. Ζουν στο Καρτιέ Λατέν, όπου νοικιάζουν άθλια δωμάτια και χρωστάνε μονίμως πολλά νοίκια, σκαρφίζονται τα πιο απίθανα κόλπα για να αποφύγουν τους δανειστές τους, αναγκάζονται να ενεχυριάσουν το πανωφόρι τους μέσα στο καταχείμωνο ή να κάψουν στο τζάκι την τελευταία τους καρέκλα. Όταν όμως έρθει το μάννα εξ ουρανού, όταν πουλήσουν έναν πίνακα ή όταν πάρουν προκαταβολή για ένα βιβλίο, τότε δεν τσιγκουνεύονται να χαρίσουν ακριβά δώρα στις κοπέλες τους και να δειπνήσουν με τα καλύτερα κρασιά. Και όταν τελειώσουν τα χρήματα, έχει ο Θεός.

Το βιβλίο δεν γράφτηκε αποξαρχής ενιαίο. Ο Μυρζέ (1822-1861) άρχισε να γράφει διηγήματα με σκηνές από τη ζωή των μποέμ, στα οποία πρωταγωνιστούσαν οι τέσσερις ήρωες, οι ερωμένες τους και διάφορα άλλα πρόσωπα -αλλά σε κάθε διήγημα μπορεί να εμφανίζονταν ένας μόνο ή δύο από αυτούς. Οι βινιέτες αυτές είχαν κάποια επιτυχία στο κοινό, αλλά κυρίως στον στενό κύκλο των μποέμ. Όταν όμως διασκευάστηκαν για το θέατρο, το 1849, το έργο γνώρισε πολύ μεγάλη επιτυχία, και τότε ο Μυρζέ έγραψε ένα εκτενές πρώτο κεφάλαιο στο οποίο αφηγείται πώς γνωρίστηκαν οι τέσσερις ήρωες, πρόσθεσε και ένα κεφάλαιο στο τέλος, και το βιβλίο εκδόθηκε το 1849 και είχε μεγάλη επιτυχία.

Το βιβλίο μεταφράστηκε σε πολλές γλώσσες ενώ το θεατρικό έργο ανέβηκε ξανά, το 1875, ενώ ο Μυρζέ είχε πεθάνει. Και η ακόμα μεγαλύτερη δημοτικότητα ήρθε έμμεσα, όταν το θεατρικό έργο και το βιβλίο αποτέλεσαν τη βάση για το λιμπρέτο της όπερας Μποέμ του Τζάκομο Πουτσίνι το 1896 αλλά και της ομώνυμης του Λεονκάβαλο το 1897.

Οι προσφυγικές πολυ-κατοικίες της Λεωφόρου Αλεξάνδρας

«Χρονοτριβή & Αντιφάσεις»

Το κουβάρι του χρόνου και της ιστορίας, τις έφτασε όρθιες μέχρις τα τώρα, τραυματισμένες, ρημαγμένες, να τις απεχθάνονται και να τις κακοτυχιάζουν, όσοι βιαστικοί καθημερινά περνάνε από εδώ.

ΓΡΑΦΕΙ Η ΒΑΣΙΛΙΚΗ-ΒΙΚΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ
ΠΕΡΙΠΑΤΗΤΡΙΑ – ΚΕΝΤΗΣΤΡΑ ΠΟΛΗΣ

Πολυκατοικία Α © Γιάννης Δρακάκης

Πώς άραγε μπορεί ο περαστικός να υψώσει σθεναρά το βλέμμα του και να αναμετρηθεί μαζί τους, με τις πληγές και τα τραύματα τους; Πέρα από τις συλλογικότητες, τους μεμονωμένους κατοίκους και ακτιβιστές που έδωσαν, χρόνια τώρα, μιαν άνιση μάχη για να διατηρηθεί η ιστορία, να συγκρατηθεί η μνήμη, εμείς οι υπόλοιποι κριτές, πόσην αλήθεια μπορούμε να αντέξουμε;

Οι κρατικά σχεδιασμένες και υλοποιημένες (1932-36) τριώροφες πολυκατοικίες της Λεωφόρου Αλεξάνδρας 165-169, με 228 συνολικά διαμερίσματα ενέχουν την δική τους μικρο-ιστορία μέσα στις συγκλονιστικές στιγμές της πόλης. Συναρμόζονται από οκτώ ξερά ορθογώνια παραλληλεπίπεδα, με την μεγάλη πλευρά τους σε παραλληλία με την λεωφόρο, ο προσεκτικός όμως ή έστω υποψιασμένος παρατηρητής διακρίνει την «γεωμετρική διαύγεια και την πρωτοποριακή τολμηρότητα» η οποία παραπέμπει στην καθαρότητα της μορφής, όπως έρχεται συντεθειμένη από το Bauhaus (Φιλιππίδης Δ., Νεοελληνική Αρχιτεκτονική, 1984: 225).

Ο αρχιτέκτονας του μεσοπολέμου Κίμων Λάσκαρις και ο πολιτικός μηχανικός Δημήτριος Κυριακός, υπάλληλοι της Τεχνικής Υπηρεσίας του τότε Υπουργείου Πρόνοιας, μετέφεραν με το ύφος του σχεδιασμού τους, τις επιταγές του γερμανικού φονξιοναλισμού χωρίς ίχνος διακοσμητικής πρωτοβουλίας, με βάση το πρότυπο της minimum κατοικίας, που ήταν για τις προσφυγικές κατοικίες τα 40 τ. μ., με πλάκες οπλισμένου σκυροδέματος, επιχρισμένη λιθοδομή, μικρούς και λειτουργικούς εξώστες σε αυστηρή και τυπική διάταξη. Για την σύνδεση των ορόφων σχεδιάζονται σωστά ηλιασμένα κλιμακοστάσια που εξυπηρετούν το καθένα έξι διαμερίσματα, στα οποία παρότι υπάρχουν ένα ή δυο δωμάτια, κατοικούν πολλά άτομα, συχνά περισσότερες από μία οικογένειες. Τα διαμερίσματα είναι διαμπερή, λύνοντας έτσι ικανοποιητικά το πρόβλημα ηλιασμού και αερισμού, με εγκαταστάσεις για ηλεκτρικό και νερό, ενώ για τη θέρμανση υπήρχαν σόμπες

1_Επανάχρηση Προσφυγικών λεωφ. Αλεξάνδρας

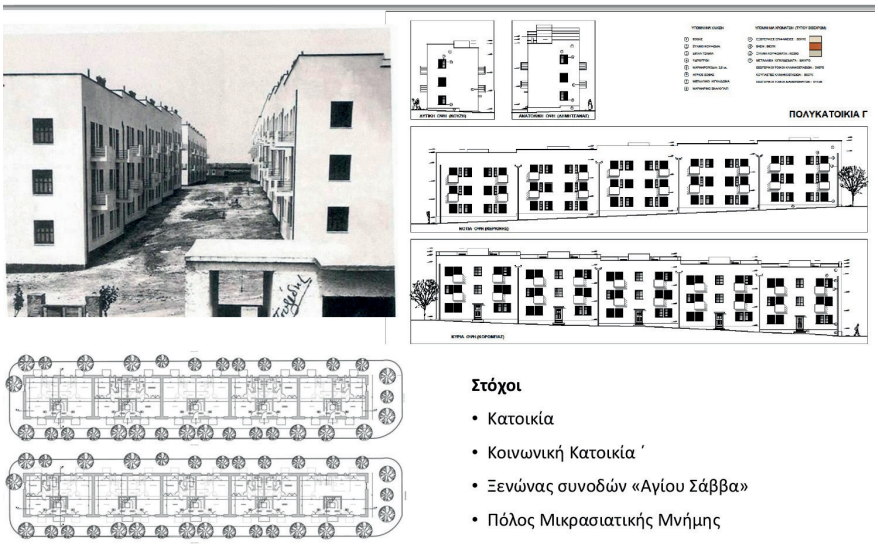

Στόχοι

- Κατοικία
- Κοινωνική Κατοικία ΄
- Ξενώνας συνοδών «Αγίου Σάββα»
- Πόλος Μικρασιατικής Μνήμης

© Ανάπλαση 2018

Λεπτομέρεια © Μαριάννα Θεοδωρίδου

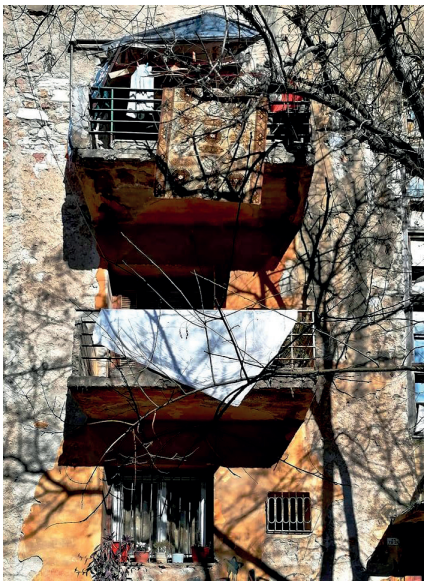

ΜΙΚΡΟ ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ

- 1919-1933, Μπαουχάους (Γερμανία)
- 1923, Επιτροπή Αποκατάστασης Προσφύγων
- 1924, Πολεοδομικό σχέδιο για την Αθήνα (Σχέδιο Επιτροπής Καλλιγά)
- 1929, Νόμος «Περί της ιδιοκτησίας κατά ορόφους»
- 1932-36, Προσφυγικές πολύ-κατοικίες Λ. Αλεξάνδρας / Μεσοπόλεμος - Εκσυγχρονιστικό Κράτος
- 1944, Ίχνη από τις σφαίρες των Δεκεμβριανών στους τοίχους
- Τέλη δεκαετίας 1990, «πολύβουο μελίσσι με την κυβέρνηση της εποχής να ανακοινώνει εν αιθρία -όπως αποτυπώνει ο αρχιτέκτονας και κάτοικος Δ. Ευταξιόπουλος- ότι τα Προσφυγικά θα κατεδαφιστούν για να μετατραπεί το οικόπεδο των περίπου 14,5 στρεμμάτων σε πάρκο αναψυχής».
- 2002, Κατεδαφιστέες οι 6 από τις 8 πολυκατοικίες
- 2003, Χαρακτηρισμός μνημείων των 2 πολυκατοικιών, ΦΕΚ 1747/Β/26-11-2003
- 2009, Χαρακτηρισμός μνημείων των 6 υπόλοιπων πολυκατοικιών, ΦΕΚ 62/13-2-2009
- 2016, Στην Περιφέρεια Αττικής έχουν μεταβιβαστεί 177 από τα 228 διαμερίσματα και 51 παραμένουν ιδιόκτητα με τον ν.4414 ΦΕΚ 149Α/9-8-2016 και αρ.62.
- 2018, Ανάπλαση Α.Ε. «Στόχος η επισκευή και αποκατάσταση των όψεων και κοινοχρήστων χώρων (κλιμακοστάσια, δώματα) του συνόλου των οκτώ πολυκατοικιών καθώς και των διαμερισμάτων που ανήκουν στην Περιφέρεια Αττικής. Τα διαμερίσματα θα διατεθούν για κοινωνική κατοικία, (δικαιούχους επιδότησης ενοικίου, πρόσφυγες, φοιτητές αριστούχους, διδακτορικούς κτλ), για τους συνοδούς των ασθενών του Αγίου Σάββα και για χώρους μουσείου της Μικρασιατικής μνήμης».

με καμινάδες που κατέληγαν στην ταράτσα, όπου και πλυσταριά ανά τρία διαμερίσματα. Ο ελεύθερος χώρος μεταξύ των πολυκατοικιών είναι αδιαμόρφωτος, πράγμα που διευκολύνει τους κατοίκους των ισογείων διαμερισμάτων ώστε να οργανώσουν αυτοσχέδιες αυλές .

Πρόκειται για αυστηρά ωφελιμιστικά κτίρια, σημαντικό δείγμα του μοντέρνου κινήματος.

Κατά τον καθηγητή Εμμανουήλ Μπίρη συγκροτούν «ένα πολεοδομικό ολοκλήρωμα, που εμπεριέχει και μίαν αξία ρύθμισης του χώρου, διότι η μοντέρνα αρχιτεκτονική ανέδειξε και μία πολεοδομική αντίληψη, περίπου στο σχήμα μιας ιδανικής πόλης, η οποία είχε αυτές ακριβώς τις αρχές, σχέσεις όγκου, υψών και ελεύθερου χώρου, όπως τις βλέπουμε σ' αυτό το σύνολο». Άλλωστε τι άλλο ήταν το Μπαουχάους εξόν από μια προσπάθεια γεφύρωσης της τεχνολογίας με τις αξίες του ανθρωπισμού, της ηθικής της κατοίκησης , της απόλαυσης δηλαδή ισόνομα από τους κάτω, του δικαιώματος στην κατοικία με όρους που συνείχαν τους επάνω.

Ίσως μέσα από το χρονολόγιο, να φωτίζεται αποκαλυπτικά η γενεαλογία των αντιφάσεων του νέου ελληνικού κράτους. Από τη μια επιδίωξη διαλόγου και συντονισμού με τα ξένα υποδείγματα και από την άλλη απόρριψη και αποστροφή, ιδιαίτερα στις συγκαιρινές δυσκολίες.

Ξαναδιαβάζοντας το παρελθόν, με σημείο εκκίνησης το σήμερα -πώς αλλιώς; - το βλέπουμε να ορθώνεται αποτυπωμένο μέσα στα χωρικά "κιτάπια". Και μ' έναν τρόπο, αυτή η διαρκής επιστροφή και ταυτόχρονα σχέση αναστοχασμού μαζί του, απαιτούν να λειτουργήσει χωρίς χρονοτριβή, η κριτική αυτογνωσία.

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΚΩΣΤΑΣ Γ. ΣΩΚΟΣ
ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΟΣ ΑΤΕ, ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ Ε.Ν., ΠΟΙΗΤΗΣ

Μεταξωτοί άνθρωποι

Το είχε πει σε μια συνέντευξή του ο αείμνηστος Νίκος Καρούζος: «Μεταξωτοί άνθρωποι». Μιλούσε για κάποιους χωρικούς που είχε συναντήσει στη Λέσβο. Αγράμματοι ήταν, αλλά σοφοί. Και, προπάντων, τρυφεροί με τους άλλους. Απαλοί, χωρίς γωνίες που κόβουν, χωρίς καχυποψία, δίχως έπαρση και επιθετική ειρωνεία που πληγώνει. Μεταξωτοί άνθρωποι...

Μου 'μεινε αυτός ο χαρακτηρισμός. Χαράχτηκε μέσα μου. Κι από τότε ένα νέο κριτήριο λειτουργεί στις αξιολογήσεις μου για τους ανθρώπους: η συμπεριφορά και η στάση τους σε «ασήμαντα» πεδία της καθημερινότητας. Αυτά που συνήθως τα προσπερνάμε ή δεν τα παρατηρούμε, γιατί δεν μας απασχόλησαν ποτέ οι εκφάνσεις της «μεταξωτής συμπεριφοράς». Βέβαια οι άνθρωποι δεν συγκροτούν ως χαρακτήρες ένα συμπαγές όλον, αλλά ένα αντιφατικό σύνθεμα, στο οποίο συνυπάρχουν «μεταξωτά» στοιχεία και ακάνθινες απολήξεις. Γι' αυτό και είναι κάπως παρακινδυνευμένα τα άμεσα και οριστικά συμπεράσματα για το «είναι» των ανθρώπων.

Παρ' όλα αυτά, προσωπικά, διακινδυνεύω την εξαγωγή συμπερασμάτων παρατηρώντας μικρές «ασήμαντες» κινήσεις στις παρέες, στον εργασιακό χώρο και στο «δάσος» του καθεμέρα, όταν συγχρωτίζομαι με αγνώστους. Και συνήθως δεν πέφτω έξω. Διότι τα γνωρίσματα αυτά αποκαλύπτουν πειστικά τον εσωτερικό κόσμο του άλλου. Τουλάχιστον σε μεγάλο βαθμό.

Φερ' ειπείν, «σκλαβώνομαι» από εκείνους που δεν ορμάνε να πιάσουν την καλύτερη θέση στο τραπέζι μιας ταβέρνας. Θεωρώ την κίνηση αυτή απότοκο καταγωγικής ευγένειας και γενναιοδωρίας, η οποία αδιαφορεί για το ιδιωφελές και συμφέρον. Αντίθετα, οι άνθρωποι που σπεύδουν φουριόζοι για μια καλή θέση καταχωρίζονται μέσα μου σαν αρπακτικά. Και -το 'χω παρατηρήσει- έτσι συμπεριφέρονται, σαν αρπακτικά, και σε άλλα ζωτικά και κρίσιμα πεδία...

Κάποτε βρέθηκα σ' ένα τραπέζι, στο οποίο κυριαρχούσαν οι «επώνυμοι». Απέναντί μου καθόταν ένας πολύ γνωστός καλλιτέχνης, μεγάλο όνομα, ο οποίος ούτε φλυαρούσε ούτε ακκιζόταν όπως κάποιοι άλλοι στη συντροφιά. Όταν άρχισαν να καταφθάνουν τα πρώτα κοινά πιάτα, ήταν ο μόνος που δεν επέπεσε για να εξασφαλίσει τη μερίδα του, αλλά ρωτούσε τους διπλανούς του και μοίραζε πρώτα στους άλλους και μετά, ό,τι έμενε, κρατούσε για τον εαυτό του. «Μεταξωτός άνθρωπος», σκέφτηκα. Η μεταξωτή συμπεριφορά δεν παραπέμπει απαραιτήτως -ή κυρίως- στο σαβουάρ βιβρ και στους «καλούς τρόπους» εν γένει. Τέμνεται σε κάποιες περιπτώσεις, αλλά δεν αποτελεί αποτύπωμα διδαχθείσης μεθόδου για το φέρεσθαι. Εδώ, το «μετάξι» είναι αυτοφυές ή προϊόν δουλεμένου χαρακτήρα. Είναι ο τρόπος που ο άλλος βλέπει τους συνανθρώπους του. Είναι η θέαση του κόσμου χωρίς τα εγωιστικά γυαλιά του προσωπι-

ΟΙ ΜΕΤΑΞΩΤΟΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΕΙΝΑΙ ΑΝΘΡΩΠΟΙ ΜΕ ΑΝΟΙΧΤΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ ΚΑΙ ΠΛΑΤΙΑ ΚΑΡΔΙΑ...

κού ωφελιμισμού. Είναι, ευρύτερα, η υποταγή του ατομικού συμφέροντος στη συλλογικότητα, χωρίς βέβαια η «μεταξωτή συμπεριφορά» να φτάνει σε σημείο υπονόμευσης προσωπικών δικαιωμάτων και δικαίων. Κανένας δεν έχει δικαίωμα να αδικεί τον εαυτό του...

Όμως, προσέξτε μια λεπτή απόχρωση: ποτέ ένας «μεταξωτός άνθρωπος» δεν νιώθει κορόιδο, όταν άλλοι τον προσπερνούν -στη σειρά μιας καντίνας ή στην ιεραρχία- χρησιμοποιώντας αθέμιτα μέσα και μεθόδους. Το «άφες αυτοίς» είναι ριζωμένο μέσα του. Αποτελεί μέρος του αξιακού του κώδικα. Ξέρει τι γίνεται στην «αγορά». Αλλά συνειδητά δεν συμμετέχει στο εξοντωτικό αυτό παιχνίδι. Απέχει χωρίς να κλαυθμηρίζει. Γιατί, εκτός από μετάξι, τέτοιοι άνθρωποι διαθέτουν και ένα σκληρό κοίτασμα, που τους επιτρέπει να είναι ταυτόχρονα στωικοί και γρανιτένιοι.

Ένας από αυτούς έγινε φίλος μου - και το κατάλαβα από την πρώτη στιγμή ότι θα συμβεί αυτό. Πρώτη μέρα στη μονάδα γύρισε από τη σκοπιά και μπήκε στη σειρά για φαγητό. Ήταν τρίτος από το τέλος. Τότε ακούστηκε ο μάγειρας να λέει ότι έμειναν μονάχα δύο μερίδες. Ο Κωστής πλησίαζε, ήταν ένας από τους δύο τυχερούς. Αλλά μόλις άκουσε τον μάγειρα, έφυγε αθόρυβα παραχωρώντας τη θέση του στον επόμενο. Έτσι. Αθόρυβα, αυτοθυσιαστικά, γενναιόδωρα, χωρίς να το κάνει θέμα...

Οι «μεταξωτοί άνθρωποι», λοιπόν. Που μιλούν ελάχιστα για τον εαυτό τους. Που χαίρονται με τις επιτυχίες των άλλων. Που δεν σπεύδουν χαιρέκακα να «κάνουν πλάκα», δήθεν χαριεντιζόμενοι, με εξωτερικά γνωρίσματα που πονάνε τους άλλους... Εκείνοι, που δεν σπερμολογούν διακινώντας φήμες. Εκείνοι που υπερασπίζονται σθεναρά κάποιον απόντα όταν λοιδορείται σε μια παρέα, χωρίς να είναι φίλος τους, αλλά επειδή νιώθουν ότι αδικείται...

Οι μεταξωτοί άνθρωποι. Όσοι προσέχουν τι λες, και δεν είναι ωσεί παρόντες στην κουβέντα, με το μυαλό τους στο τι θα πουν οι ίδιοι για να εντυπωσιάσουν. Άνθρωποι με ανοιχτούς πόρους και πλατιά καρδιά... Υπεράνθρωποι;

Όχι. Απλώς, μεταξωτοί... Φαίνονται από μακριά. Αρκεί να προσέξεις «μικρές», «ασήμαντες» κινήσεις στο φέρεσθαι των ανθρώπων...

ΤΗΝ ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΠΗΡΕ Η ΜΑΡΑ ΧΑΝΤΖΑΚΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΟΥ ΠΟΚΕΑΤΕΠ

Ο Βαγγέλης Προβιάς συγγραφέας και δάσκαλος, δίνει απρόβλεπτες απαντήσεις σε απρόβλεπτες ερωτήσεις

Σε ένα διάλειμμα ανάμεσα σε δυο σεμιναριακές ώρες βρήκαμε την ευκαιρία να συζητήσουμε με τον νέο δάσκαλο δημιουργικής γραφής του ΠΟΚΕΑΤΕΠ για την δουλειά του και την τέχνη του.

Μάρα Χαντζάκου: Η έμπνευση είναι προϊόν συνεχούς προσπάθειας ή μια φωτισμένη στιγμή;

Βαγγέλης Προβιάς: Νομίζω πως η έμπνευση είναι κωδικό όνομα για τις «υπόγειες» διεργασίες του μυαλού, όλα αυτά που επινοεί μόνο του, ανεξάρτητο, σε δικό του χρόνο... αρκεί να το έχεις τροφοδοτήσει με ερεθίσματα, με γνώση, με ομορφιά. Συναεπώς, η έμπνευση είναι μια φωτισμένη στιγμή που επιβραβεύει την συνεχή προσπάθεια.

Ποια είναι τα απαραίτητα εργαλεία για να προχωρήσει κάποιος ως συγγραφέας;

Να διαβάζει πολύ, πάρα πολύ, να ξέρει τα εργαλεία που υπάρχουν στην διάθεσή του για να πει μια ιστορία, να είναι παρατηρητικός, να έχει καλή σχέση με τον εαυτό του, να έχει πειθαρχία, να μπορεί να ονειρεύεται, να παίζει το παιχνίδι της ισορροπίας ανάμεσα στο τώρα και στο αύριο, να είναι εργατικός αλλά και να απολαμβάνει την σχόλη, να είναι τυχερός, αλλά και μεθοδικός... το πιο απαραίτητο όμως, να καθίσει και να γράψει μια ιστορία – και μετά μία ακόμη, και άλλη μία... μέχρι να δημιουργήσει έργο!

Τι είναι αυτό που κάνει ένα έργο «μεγάλο»;

Ως αναγνώστης μεγάλο θεωρώ το έργο που με εκπλήσσει με την ειλικρίνειά του, που με μαθαίνει κάτι για τον άνθρωπο και για τον κόσμο, που κάνει διάλογο με το μυαλό μου, που έχει αντίκτυπο στην καρδιά μου...

Υπήρξε κάποιο συγκεκριμένο περιστατικό που σας έκανε να πάρετε την τελική απόφαση να ασχοληθείτε επαγγελματικά με το γράψιμο;

Η απόφαση είχε πολλές στιγμές – μητέρες, αλλά νομίζω πως καθοριστική ήταν μια βραδιά που διάβαζα ένα διήγημα του Τσέχωφ και είπα «αυτήν την βαθιά συγκίνηση που μου προκαλεί τούτη η ιστορία, θα ήθελα να μπορέσω και εγώ να την προκαλώ σε άλλους».

Ποια είναι τα επόμενα σχέδιά σας;

Ολοκληρώνω δύο μεταφράσεις αδημοσίευτων στην Ελλάδα έργων του H. G. Wells, που θα κυκλοφορήσουν σύντομα από τις εκδόσεις Ιωλκός. Μεγάλη τιμή η σύσταση στο ελληνικό κοινό

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Οι συλλογές διηγημάτων του Βαγγέλη Προβιά «Τα Μαύρα Παπούτσια της Παρέλασης» και «Πλατεία Μεσολογγίου» κυκλοφορούν από τις εκδόσεις Ολκός. Έχει μεταφράσει τα βιβλία «Ξάγρυπνη πόλη» του Bill Hayes, «Ψευδαισθήσεις» του Όλιβερ Σακς, και «Πλησιάζοντας τον Θάνατο» της Elizabeth Kubler – Ross. Διηγήματά του περιλαμβάνονται σε συλλογικούς τόμους. Από το 2013 είναι συντονιστής των ομάδων συγγραφής πεζογραφίας του British Council, ενώ υπήρξε εισηγητής του διαδικτυακού προγράμματος δημιουργικής γραφής στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς.
Είναι υπότροφος του προγράμματος «Study of the U.S. Institute on Contemporary American Literature» που πραγματοποιήθηκε το καλοκαίρι του 2016 στο University of Louisville στο Κεντάκι των Η.Π.Α. Μαζί με τον συγγραφέα Θεόδωρο Γρηγοριάδη ήταν εισηγητές στο πρόγραμμα American Literature @ Athens American Center, που πραγματοποιήθηκε με την στήριξη της Αμερικανικής Πρεσβείας στην Αθήνα, από τον Σεπτέμβρη μέχρι τον Νοέμβρη του 2019.
Από τον Οκτώβριο του 2019 είναι συντονιστής της νεοσύστατης ομάδας Δημιουργικής Γραφής του ΠΟΚΕΑΤΕΠ.

δύο έργων ενός μεγάλου και πρωτοπόρου – συγγραφέα. Συνεχίζω με τα εργαστήρια δημιουργικής γραφής που τα απολαμβάνω πολύ, και όσο μου επιτρέπει η χαοτική μου φύση και το πρόγραμμά μου, προχωρώ προς το πρώτο μυθιστόρημα.

Ο νέος, ειδικά, συγγραφέας διαβάζοντας διευρύνει τους ορίζοντές του ή κινδυνεύει να μιμηθεί το ύφος άλλων;

Η μίμηση είναι η μητέρα της τέχνης – το να προσπαθήσεις να γράψεις όπως κάποιος άλλος είναι αναπόφευκτο αλλά και απαραίτητο στάδιο προς την διαμόρφωση προσωπικού ύφους και ήθους. Αν δεν το περάσεις, δεν θα φτάσεις στο ζητούμενο. Αντίστοιχα... αν δεν γράψεις πολλές κακές/μέτριες σελίδες, δεν θα φτάσεις ποτέ να γράφεις καλές.

Σας ενδιαφέρει η κριτική και από ποιους;

Με ενδιαφέρει η κριτική από όλους – ακόμα και όταν είναι ψυχικά φορτισμένη ή περιστασιακά υπερβολικά αυστηρή, περιέχει κάτι που αν το λάβω υπόψη ενδεχομένως θα με βοηθήσει να γράφω καλύτερα. Κάθε τι γύρω μας είναι αφορμή για πρόοδο, πιστεύω. Ειδικά αν δεν το παίρνουμε πολύ προσωπικά.

Το ελληνικό αναγνωστικό κοινό έχει ιδιαιτερότητες;

Νομίζω πως δεν υπάρχει αναγνωστικό «κοινό» – υπάρχει ένας άνθρωπος, που όπως και πολλοί άλλοι, διαβάζει. Ο Έλληνας αναγνώστης μιλάει μια υπέροχη γλώσσα, με υπέροχους συγγραφείς και ποιητές, που θα μπορούσε να τους γνωρίσει πιο καλά.

Ο συγγραφέας οφείλει πίστη στον εαυτό του ή στο αναγνωστικό κοινό του;

Νομίζω πως ένα βιβλίο είναι παιδί της συνεργασίας – του συγγραφέα με τον εαυτό του, αλλά και του συγγραφέα με αυτούς που ελπίζει να τους σαγηνεύσει ώστε να τον διαβάσουν. Οπότε, ναι, αυτή η πίστη στην συνεργασία είναι μια μορφή πίστης που δεν θα ήθελα να την απωλέσω.

Οι λέξεις μπορούν να αλλάξουν τον κόσμο;

...οι λέξεις δημιούργησαν τον κόσμο. Και συνεχίζουν να δημιουργούν καινούργιες υπέροχες εκδοχές του.

ΓΡΑΦΕΙ Η ΜΑΡΙΑ ΜΑΥΡΙΚΑΚΗ
ΠΡΩΗΝ ΥΠΑΛΛΗΛΟΣ ΑΤΕ, ΣΥΓΓΡΑΦΕΑΣ

Τα φωτισμένα πρόσωπα

«[redacted] **αναγυρνά** στην αρχική σελίδα και διατρέχει τις καινούργιες αναρτήσεις. Οι περισσότεροι χρήστες καμαρώνουν για κάτι που έχουν πει άλλοι, περιμένοντας τα θετικά σχόλια για την ανακάλυψή τους. Η αναπαραγωγή του λόγου και της τέχνης τούς καθιστά περήφανους ωσάν αυθεντικούς δημιουργούς. Εκτός από τα γλυκανάλατα υπάρχουν και σχόλια καυστικά, που γεννούν νέα και τελειωμό δεν έχουν. Επιστρέφει στον τοίχο της, αφήνοντας παραέξω τη σφαγή και τον φανατισμό των αγνώστων. Εστιάζει στη συνομιλία με τον Σωτ. Της ζητά να δει φωτογραφία της.

Αντί για επικίνδυνες αποστολές, αρκείται να τραβήξει σκέτο το πέλμα της, στο φυσικό του. Εισπράττει σιωπή. Στέλνει αμέσως μια φωτό ακόμα, που περιλαμβάνει και τη συνέχεια της γάμπας, με την ελπίδα να λάβει τουλάχιστον έναν σηκωμένο αντίχειρα. Συνεχίζει να τραβά φωτογραφίες και να τις προωθεί προσδοκώντας την αποδοχή του Σωτ. που δεν είναι η αναμενόμενη. Αφήνει το κινητό στην καρέκλα, πιέζεται να πετύχει μια καλύτερη πόζα, όμως τώρα δεν φτάνει να πατήσει το κουμπί. Μετανιώνει για όλες τις φορές που ειρωνεύτηκε στον δρόμο Γιαπωνέζους, καμαρωτούς απέναντι στα σέλφι-στικ τους. Διπλώνει το πόδι σταυρωτά και το στέλνει φωτογραφισμένο από κάτω. Στο κάδρο χωρά και μια υποψία του μπρού με τα υπόλοιπα να εννοούνται.

> **ΑΥΤΑ ΤΑ ΦΩΤΙΣΜΕΝΑ ΑΠΟ ΤΙΣ ΟΘΟΝΕΣ ΠΡΟΣΩΠΑ ΜΕ ΕΧΟΥΝ ΣΗΜΑΔΕΨΕΙ... ...ΑΝΑΡΩΤΙΕΜΑΙ ΠΟΙΟΣ ΑΚΟΥΕΙ ΠΟΙΟΝ ΚΑΙ ΤΙ ΕΙΔΟΥΣ ΣΚΕΨΗ ΠΑΡΑΓΕΤΑΙ**

Αποκομμένοι στον μικρόκοσμό τους, η Αλίκη και ο Σωτ. με φωταγωγημένα από τις οθόνες πρόσωπα, απολαμβάνουν το τέλειο υποκατάστατο της απτής σχέσης και της ζωντανής συνύπαρξης. Αν τυχόν ήταν κοντά ο ένας στον άλλον, ακόμα και σε κοινό χώρο, πιθανόν να επέλεγαν να απευθυνθούν σε απόντες μέσω των συσκευών τους κι όχι να συνομιλήσουν μεταξύ τους. Έτσι συνηθίζεται. Για την ώρα βρίσκονται ολομόναχοι και προστατευμένοι στα δωμάτιά τους, μπροστά στις οθόνες τους και μπορούν με άνεση να ελευθερώσουν τις ορμές τους από απόσταση ασφαλείας...»*

Αυτά τα φωτισμένα από τις οθόνες πρόσωπα με έχουν σημαδέψει. Τα συναντώ σχεδόν παντού. Ιδιαίτερα στα μέσα μαζικής μεταφοράς, στημένα απέναντι από την ταινία, την εκπομπή, ή το παιχνίδι με τις μπίλιες, τα παρατηρώ όσο διαρκεί η διαδρομή. Παλιότερα, συνήθιζα να παίρνω ένα βιβλιαράκι μαζί μου και να διαβάζω. Τώρα με διακατέχει μια φοβία επίμονη: «Θα τιγκάρει το διαδίκτυο και τι θα γενούμε!» Παρακολουθώντας τις απορροφημένες φάτσες αισθάνομαι ότι όλα βαίνουν καλώς και γαληνεύω προσωρινά. Σε λίγο, η ιδεοληψία επιστρέφει, «κανείς δεν καθαρίζει τα μηνύματά του, σαν εφηβικό δωμάτιο σπαρμένο κάλτσες και μπλουζάκια ποτισμένα ιδρώτα, ο κυβερνοχώρος θα μπουκώσει και θα εκραγεί». Ο ψυχοθεραπευτής μου με καθησύχασε, δεν το θεωρεί σοβαρό. Μου θύμισε, μάλιστα, ότι οι ήρωες στα βιβλία μου δείχνουν να το απολαμβάνουν.

Παρ' όλα αυτά, εξακολουθώ να διακατέχομαι από τρόμο και δέος μπρος στο μεγαλειώδες ανθρώπινο επίτευγμα. Υποτάσσομαι στην τεράστια αντίφαση που το χαρακτηρίζει: μία ανεξάντλητη χρησιμότητα αντιστρόφως ανάλογη με τις ώρες που σου καταπίνει χαζεύοντάς το. Αφενός, όλα όσα μπορείς να γνωρίζεις και να πράττεις χωρίς να καταβά-

λεις κόπο -πού το ξεροστάλιασμά μας στη μοναδική βιβλιοθήκη του δήμου, τα χρόνια εκείνα- η πρόσβαση στη γνώση, η παροχή υπηρεσιών, η πρεμία και ο κερδισμένος χρόνος· αφετέρου η λειψή πληροφορία, ο καταιγισμός αναρτήσεων, οι άχρηστες ειδήσεις, η επιφανειακή κριτική και τα εύκολα συμπεράσματα, καθώς ελάχιστοι διαβάζουν εις βάθος. Οι πλείστοι χρήστες σκανάρουν διαγωνίως, αποδέχονται, προσπερνούν, ενίοτε εναντιώνονται. Αναρωτιέμαι ποιος ακούει ποιον και τι είδους σκέψη παράγεται.

Οι νεότεροι δεν έχουν ανάλογους προβληματισμούς, καθώς έχουν αφήσει πίσω τα παλιά εργαλεία και λειτουργούν με το ίνσταγκραμ. Η εικόνα έχει νικήσει τη γραφή κατά κράτος. Κι εσύ, τολμάς να γράψεις; Άντε λοιπόν, κάντο, αλλά φρόντισε τα κείμενα να είναι σύντομα-έως τριακόσιες λέξεις και πάλι πολλές. Οι ομορφιές σου να συμπυκνώνονται σε φράσεις που μπορεί να αποκοπούν από το όλο πόνημα και να ταξιδέψουν αυτούσιες, εντυπωσιάζοντας τους ανθρώπους που κολυμπούν, ψαρεύουν ή σερφάρουν στην απύθμενη κυβερνοθάλασσα. Μόνο έτσι υπάρχει ενδεχόμενο να κερδίσεις κάποια αποδοχή.

Αγαπημένε συγκοινωνέ των δικτύων, κατανοώ ότι δεν προλαβαίνεις να αδειάσεις και να σκεφτείς, να φανταστείς ή να πλάσεις. Σε συμπονώ όταν, όπως γίνεται με όλες τις εξαρτήσεις, δοκιμάζεις να το κόψεις ένα διάστημα και στη συνέχεια επανακάμπτεις πιο φορτσάτος και πιο πορωμένος σημαιοφόρος των εμμονών σου. Έχει συμβεί σε όλους μας. Ευτυχώς, στη διάρκεια της αποχής μας έχουμε τη δυνατότητα να αντλούμε σοφία από παρέες που διασπείρουν αποφθέγματα με απόλυτη βεβαιότητα και αβάσταχτη ελαφρότητα. «Ο τρίτος καφές προκαλεί καρκίνο, το γράφει στο ίντερνετ». Οι διαψεύσεις, αν τυχόν ανασκευάσει κανείς και αν φτάσουν ποτέ ως εμάς, θα είναι εντελώς αποδυναμωμένες και με πενιχρά αποτελέσματα. Στο μεταξύ, συνεχίζουμε να θορυβούμαστε με ό,τι επιλέγουν τρίτοι, για όσο κρίνουν και μέχρι να μας βάλουν στο επόμενο τριπάκι. Προσώρας, τα ηνία κατέχει ένας θανατηφόρος ιός, θηριώδης, που έχει καταπιεί τρεις εκατοντάδες ζωές από τα επτάμισι δισεκατομμύρια που κατοικούν στον ταλαιπωρημένο πλανήτη μας. Φοβάμαι πως όταν θα γενεί το πραγματικό κακό, ξαφνικό και απρόβλεπτο, με τόσους αλαλαγμούς τύπου «λύκος στα πρόβατα» θα καθυστερήσουμε επικίνδυνα να το πιστέψουμε. Λίγος ο χρόνος που μας μένει να τιθασεύσουμε την ορμή και την οργή μας, όπως δύναται ο καθείς. Ας προσπαθήσουμε. ●

**Απόσπασμα από το μυθιστόρημα «Περαστικά» της Μαρίας Μαυρικάκη, Εκδόσεις Αίολος.*

Περισσότερα κείμενα
της Μαρίας Μαυρικάκη στο ιστολόγιο
exartatai.blogspot.com

«Πόσα πραγματικά χρειαζόμαστε; - Η αγάπη για το χρήμα και το όνειρο της καλής ζωής»

Πολύ ενδιαφέρον το βιβλίο των δύο Άγγλων Πανεπιστημιακών που βασισμένοι στον Αριστοτέλη, στον Μαρξ και τον Κέυνς επιχειρούν μια ηθική προσέγγιση της οικονομίας προσπαθώντας να σχηματοποιήσουν ένα μοντέλο καταναλωτικής συμπεριφοράς απαλλαγμένο από την καπιταλιστική πλεονεξία και προσιδιάζον καλύτερα σε μια αρμονικότερη σχέση με τη φύση και τον πλανήτη μας.

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΑΖΑΚΟΣ
ΓΕΝΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ ΤΟΥ ΠΟΚΕΑΤΕΠ

Η προσέγγισή τους έχει έναν σαφή σοσιαλδημοκρατικό χαρακτήρα και στην ουσία η ανάλυσή τους στηρίζεται στις απόψεις του Κέϋνς και στο όραμά του για μια κοινωνία απαλλαγμένη από τον εργασιακό φόρτο όπως αποτυπώθηκε στο έργο του «Οικονομικές δυνατότητες για τα εγγόνια μας» του 1930.

Το βιβλίο εξετάζει το τεράστιο θέμα της διάκρισης των αναγκών και των επιθυμιών του ανθρώπου πάνω στην οποία στηρίζεται η επιχειρηματολογία υπέρ της σημερινής ακραίας καταναλωτικής κοινωνίας. Συζητάει τους λόγους για τους οποίους, παρά την τεράστια άνοδο του πλούτου των δυτικών κοινωνιών δεν έγινε δυνατή η μείωση των ωρών εργασίας για τους εργαζόμενους.

Μιλάει για το Φαουστικό χαρακτήρα του σύγχρονου καπιταλισμού και αναλύει τις χρήσεις του πλούτου όπως τον

ΝΕΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ:

«ΤΙ ΝΑ ΣΗΜΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΣΗΜΥΔΕΣ;»
Μιχάλης Μπουναρτζίδης | Εκδόσεις: Ωκεανός

Ο αναγνώστης που θα πιάσει το βιβλίο να περιμένει να ζήσει ιστορίες μικρών ανθρώπων που μπλέκουν στην Μεγάλη Ιστορία, αυτήν που έχει καταγραφεί. Άνθρωποι που ζουν με την ελπίδα να φτάσουν κάπου, που έχουν ένα προορισμό, ο καθένας τον δικό του, και παλεύουν να διαχειριστούν τον δικό τους μικρό χρόνο που έχει μπλέξει στον μεγάλο ιστορικό χρόνο και να επιβιώσουν μέσα στο χάος που δημιούργησε η Μεγάλη Ιστορία.

αντιλαμβάνονταν οι διάφοροι πολιτισμοί και τα θρησκευτικά δόγματα από την αραιότητα.
Με συχνές αναφορές σε αρχαίους και νεώτερους φιλοσόφους διαπραγματεύεται το θέμα του «ευ ζην» για να προσδιορίσει το νόημα και τις συνιστώσες του. Αναρωτιέται για την ουσία της «ευτυχίας» αλλά και τα όρια (φυσικά και ηθικά) της οικονομικής ανάπτυξης για να καταλήξει στην επιλογή 7 στοιχείων που κατά την άποψη των συγγραφέων αποτελούν το περιεχόμενο του «ευ ζην». Αυτά τα βασικά αγαθά είναι: η ΥΓΕΙΑ, η ΑΣΦΑΛΕΙΑ, ο ΣΕΒΑΣΜΟΣ, η ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ, η ΦΙΛΙΑ, η ΑΡΜΟΝΙΑ ΜΕ ΤΗ ΦΥΣΗ και η ΣΧΟΛΗ.
Στο τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου οι συγγραφείς προχωράνε σε προτάσεις για το πώς θα μπορούσε η σημερινή δυτική κοινωνία να κινηθεί προς την κατεύθυνση της επίτευξης ενός «ευ ζην» για όλους τους πολίτες. Βασικά στοιχεία μια τέτοιας προσπάθειας είναι το ΒΑΣΙΚΟ ΕΓΓΥΗΜΕΝΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ, η ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΣΗΣ και η ΜΕΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ. Αυτά βέβαια, χωρίς να αμφισβητείται η παρουσία και λειτουργία του καπιταλιστικού συστήματος.
Στις πάνω από 400 σελίδες του βιβλίου υπάρχει ένας πλούτος γνώσεων

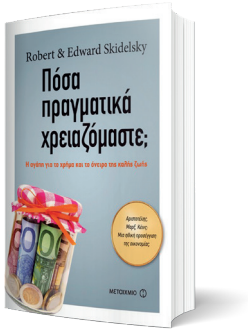

ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ ΕΞΕΤΑΖΕΙ ΤΟ ΤΕΡΑΣΤΙΟ ΘΕΜΑ ΤΗΣ ΔΙΑΚΡΙΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΠΙΘΥΜΙΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ Η ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΟΛΟΓΙΑ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΣΗΜΕΡΙΝΗΣ ΑΚΡΑΙΑΣ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΙΚΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

φιλοσοφικού, οικονομικού και κοινωνιολογικού περιεχομένου με τις οποίες οι συγγραφείς προσπαθούν να τεκμηριώσουν τα επιχειρήματά τους και να πείσουν για το ρεαλιστικό της πρότασής τους.
Ακόμα κι αν κάποιος διαφωνεί με ορισμένες από τις απόψεις τους δεν μπορεί να αρνηθεί τη μεθοδικότητα και πληρότητα της ανάλυσης αλλά και τον προοδευτικό χαρακτήρα του εγχειρήματος που οραματίζεται μια καλύτερη κοινωνία όπου οι άνθρωποι θα αξιοποιούν τα επιτεύγματα της επιστήμης και τους καρπούς της οικονομικής ανάπτυξης για να ζουν μια ζωή σε αρμονία με τη φύση και τον πλανήτη και απαλλαγμένη από τη «δουλεία» της εργασίας. Χωρίς καταναγκασμούς, με ελεύθερες επιλογές, εθελοντική προσφορά στην κοινωνία και αλλαγή του μοντέλου των οικονομικών σχέσεων με τις υπανάπτυκτες και τις αναπτυσσόμενες χώρες. Για το καλό όλης της ανθρωπότητας.
Αν αυτή η πρόταση είναι υλοποιήσιμη ή όχι απομένει στον καθέναν από μας να το κρίνει. ●

Robert & Edward Skidelski
Εκδόσεις: Μεταίχμιο

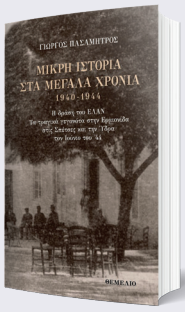

«ΜΙΚΡΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΣΤΑ ΜΕΓΑΛΑ ΧΡΟΝΙΑ 1940-1944»
Γιώργος Πασαμήτρος | Εκδόσεις: Θεμέλιο

Ιούνιος 1944. Οι Σπέτσες θα ζήσουν τη γερμανική εκκαθαριστική επιχείρηση και θα πληρώσουν βαρύ φόρο αίματος με τις εκτελέσεις και τους απαγχονισμούς που θα γίνουν εκείνες τις μέρες στο νησί. Μια οικογένεια θα εκτελεστεί. Η οικογένεια Πασαμήτρου. Τα γεγονότα αυτά ήταν η αφορμή για να γραφτεί η «Μικρή Ιστορία» μία από τις εκατοντάδες, αν όχι χιλιάδες, «Μικρές Ιστορίες» που συνθέτουν τη «Μεγάλη Ιστορία» της χώρας των ετών 1940-1944. Από την έρευνα που έκανε ο συγγραφέας φαίνεται πως τα γεγονότα αυτά ήταν η δραματική κατάληξη ενός αγώνα που διεξαγόταν σε όλη την Αργοναυπλία, την Ερμιονίδα, την Ύδρα και τις Σπέτσες. Ταυτόχρονα, ο αγώνας αυτός είχε άμεση σχέση και επηρεαζόταν από τον ευρύτερο αντιστασιακό αγώνα της Πελοποννήσου, ενώ καθοριστική ήταν και η δράση, στην περιοχή, του ΕΛΑΝ Ερμιονίδας• η δράση του οποίου πρέπει να αποτελεί γεγονός υπερηφάνειας για όλους, ανεξαρτήτως πεποιθήσεων.Στο βιβλίο αυτό γίνεται προσπάθεια ώστε ο αναγνώστης να αντιληφθεί τους λόγους για τους οποίους η ζωή εκείνη την εποχή, στις Σπέτσες και στην υπόλοιπη περιοχή, ήταν τόσο φτηνή, καθώς και την ευκολία με την οποία μπορούσαν να θανατωθούν άνθρωποι, χωρίς συνέπειες για τους θύτες. Ίσως, επίσης, μπορέσει κανείς να αντιληφθεί πώς φιλήσυχοι συνήθως άνθρωποι μπορούν ξαφνικά να εκδηλώσουν κτηνώδη ένστικτα και να προχωρήσουν σε φρικτά εγκλήματα.

Και για να διασκεδάσουμε την ανησυχητική επικαιρότητα...

ΣΚΙΤΣΑ ΤΟΥ ΣΥΝΑΔΕΛΦΟΥ ΓΡΗΓΟΡΗ ΓΕΩΡΓΙΟΥ
ΜΗΧΑΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΣΚΙΤΣΟΓΡΑΦΟΥ

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Αγαπητά μας μέλη,

Και ...σαν να πέρασαν τρεις ημέρες και όχι σχεδόν τρία χρόνια, φτάνουμε και πάλι στην άνοιξη του 2020 για τις εκλογές του ΠΟΚΕΑΤΕΠ!

Με την ευκαιρία, λοιπόν, θέλουμε να σας υπενθυμίσουμε ότι τόσο ενόψει του «εκλέγειν» όσο και του «εκλέγεσθαι» θα πρέπει να είσαστε οικονομικά τακτοποιημένοι.

Αυτό αφορά κυρίως ομάδες συναδέλφων, που, όχι από δική τους υπαιτιότητα, αλλά λόγω της αδυναμίας του ΕΦΚΑ να τους εντάξει και να παρακρατεί από τη σύνταξή τους το μηνιαίο ποσό των 2€ υπέρ του Σωματείου μας, ***πρέπει να θυμούνται στην αρχή κάθε έτους να καταθέτουν την ετήσια συνδρομή των 24€ υπέρ ΠΟΚΕΑΤΕΠ στο λογ. μας Νο 6017 040 039 777*** (αναγράφοντας Ονοματεπώνυμο και τη σχετική αιτιολογία). Υπάρχουν και κάποιες άλλες μικρότερες κατηγορίες π.χ. εθελούσιες, μετακινήσεις σε άλλες εταιρίες κ.λ.π. για τις οποίες και πάλι οι συνάδελφοι γνωρίζουν ότι δεν τους παρακρατείται η συνδρομή.

Επισημαίνουμε: Το ότι κάποιοι μπορεί να συνεχίζουν να λαμβάνουν τα ενημερωτικά newsletter μας, δεν σημαίνει απαραίτητα ότι είναι και εγγεγραμμένοι και οικονομικά ενήμεροι.

Σας ευχαριστούμε πολύ εκ των προτέρων και ελπίζουμε να συνεχίσετε να μας στηρίζετε, όπως κάνετε εδώ και 33 ολόκληρα χρόνια!

Επισκεφθείτε
την ιστοσελίδα μας
www.pokeatep.gr

Βρείτε μας στο facebook:
ΠΟΚΕΑΤΕΠ Πολιτιστικό Κέντρο Εργαζομένων ΑΤΕ-Πειραιώς